

Dokument nr. 8:12

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Jan Tore Sanner og Bent Høie

Forslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Jan Tore Sanner og Bent Høie om innføring av plikt til forenklet kunngjøring av offentlige innkjøp under grensen for anbudsplikt

Til Stortinget

BAKGRUNN

Offentlig forvaltning i Norge kjøper varer og tjenester for nærmere 240 milliarder kroner i året. Dagens regelverk for offentlige anskaffelser trådte i kraft i 2001. Regelverket pålegger stat og kommune å sikre konkurranse om anskaffelser. Åpen konkurranse om innkjøp er viktig både for å gi folk bedre tjenester og for å unngå kameraderi og bindinger.

Moderniseringsdepartementet hevet 9. september 2005 den nasjonale terskelverdien for utlysning av anskaffelser på anbud fra 200 000 kroner til 500 000 kroner. Endringen var basert på bred høring og vurdering av hensynet til reduksjon av administrative kostnader, rettferdig konkurranse og åpenhet i innkjøpsprosessen. Samtidig ble det besluttet å innføre krav om forenklet kunngjøring og protokollføring for innkjøp mellom 100 000 og 500 000 kroner fra 1. januar 2006. Dermed ville systemet med forenklet kunngjøring gjelde for innkjøp under grensen for anbudsplikt mens reglene for anbud gjelder for innkjøp over grensen.

Moderniseringsdepartementet kunngjorde i pressemelding 13. desember 2005 at Regjeringen har avgjort at det likevel ikke skal innføres plikt til forenklet kunngjøring for kjøp mellom 100 000 kroner og 500 000 kroner. Begrunnelsen er at innkjøpene blir enklere uten forenklet kunngjøringsplikt. Innkjøp mellom 200 000 og 500 000 kroner hadde frem til

9. september 2005 full anbudsplikt. Gjennom heving av terskelverdien for anbudsplikt ble prosedyren for innkjøp under 500 000 kroner vesentlig forenklet. Med Moderniseringsdepartementets nye vedtak vil slike innkjøp heller ikke ha forenklet kunngjøringsplikt.

Åpenhet og rettferdig konkurranse i offentlige innkjøp er viktig for å forebygge korrupsjon og kameraderi. Generalsekretær Jan Borgen i Transparency International Norge uttalte til Dagens Næringsliv 14. desember 2005, at det også for mindre innkjøp må sikres åpenhet og at protokollføring i etterkant ikke hjelper. Transparency International Norge mente at vedtaket om å avstå fra kunngjøringsplikt bygger ned regelverket som skal forhindre korrupsjon. Andre som arbeider med korrupsjonssaker har også uttalt at vedtaket kan øke faren for smøring og påvirkningshandel, og at det er naivt å tro at krav om skatteattest og HMS-erklæring vil luke ut useriøse og korrupte aktører fra innkjøpsprosessene.

Åpne og konkurransedrevne offentlige anskaffelser er en del av EØS-avtalen. Gjennom EØS-avtalen har vi fått prosedyreregler for gjennomføring av offentlige anskaffelser over EU/EØS-terskelen. I prinsippet er det opp til medlemmene i EØS-avtalen å utarbeide regler for anskaffelser under terskelverdi. Dette betyr at medlemslandene kan utarbeide regler som ivaretar landenes administrative struktur og de ulike juridiske og politiske tradisjoner. Likevel har EF-domstolen i en rekke avgjørelser uttalt at nasjonale prosedyrer for tildeling av kontrakt må være på linje med regler og prinsipper nedfelt i EF-traktaten, som fri bevegelse av varer og tjenester, retten til å etablere seg og ikke-diskriminering. Rettspraksis fra EF-domstolen knyttet til prinsippet om ikke-diskriminering medfører i praksis et krav om gjennomsiktighet som innebærer en form for annonsering som er god nok for åpning av konkurranse. Annonseringen

kan begrenses til en kort beskrivelse av de viktigste detaljene i kontrakten og hvordan kontraktsprosedyren skal gjennomføres, sammen med en invitasjon til å kontakte oppdragsgiver for å få nødvendige informasjonsdokumenter. Utviklingen av rettspraksis i EU viser at norske kommuner i henhold til EØS-avtalen vil ha en forpliktelse til å sikre konkurranse også for innkjøp under terskelverdien for anbudsplikt.

For øvrig tilsier gjeldende norsk lov om offentlige anskaffelser at det skal være konkurranse, forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarehet i forbindelse med alle offentlige innkjøp. Erfaringene med overholdelsen av regelverket for innkjøp er varierende. Praktiseringen av regelverket er ulikt fra kommune til kommune. NRK Nyheter rapporterte 1. desember 2005 at mange kommuner bryter regelverket for offentlige innkjøp basert på en undersøkelse av situasjonen i 300 kommuner, igjen basert på informasjon innhentet fra 40 revisorer. To av tre forespurte revisorer hadde registrert brudd på regelverket. Aftenposten melder 15. desember 2005 at en optelling utført av Norsk lysingsblad viser at 1 av 6 kommuner ikke har lagt ut et eneste anbud på anbudsdatabasen "Doffin" i 2005, og at enkelte kommuner ikke har lagt ut noe som helst siden 2003. Konsekvensen av dette er også at mange små og mellomstore bedrifter har problemer med å finne potensielle oppdrag fra offentlig sektor.

En forenklet kunngjøringsplikt gjennom den planlagte web-baserte løsningen som "Lille Doffin"

vil sikre en ensartet, byråkratisk og kostnadseffektiv oppfølging av regelverket også for innkjøp under 500 000 kroner. Ålesund kommune skriver i sin høring til Moderniseringsdepartementet at kommunen har drevet en lignende lokal web-basert innkjøpsordning i nærmere 5 år og har gode erfaringer fra dette. Det er mye som tyder på at en slik nasjonal web-basert struktur for mindre kommunale innkjøp vil være et godt redskap for innkjøp og optimal ressursutnyttelse i kommunesektoren, uavhengig av betydningen det har for å sikre rettferdig konkurranse, åpenhet og korrupsjonsforebygging.

Kunngjøring også av mindre offentlige innkjøp er viktig for å sikre rettferdig konkurranse mellom bedrifter på oppdrag for offentlig sektor, og som et preventivt virkemiddel mot korrupsjon og for å forhindre at det foretas ulovlige direkteanskaffelser.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2006, å innføre plikt til forenklet kunngjøring ved innkjøp under den nasjonale terskelverdien for anbudsplikt, og legge til rette for en effektiv, byråkratisk nasjonal web-basert struktur for dette.

20. desember 2005